



Bryssel, 4. kesäkuuta 2026
(OR. en)

10132/26

ECOFIN 741
UEM 219
SOC 329
EMPL 158
COMPET 688
ENV 631
EDUC 213
ENER 330
JAI 742
GENDER 69
JEUN 110
SAN 406
ECB

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	3. kesäkuuta 2026
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2026) 216 final
Asia:	Suositus NEUVOSTON SUOSITUS Luxemburgin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta



Bryssel 3.6.2026
COM(2026) 216 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Luxemburgin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

{SWD(2026) 216 final}

NEUVOSTON SUOSITUS

Luxemburgin talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263⁽¹⁾ ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EU) 2024/1263 täsmennetään, että talouden ohjausjärjestelmän tavoitteena on edistää tervettä ja kestäväää julkista taloutta, kestäväää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä valvontaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta.
- (2) Komissio hyväksyi 16 päivänä heinäkuuta 2025 ehdotuksensa asetukseksi Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028–2034 sekä asetuksen (EU) 2023/955 ja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 muuttamisesta⁽²⁾. Ehdotuksen tavoitteena on unionin rahoituksen

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden, maatalouden ja maaseudun, kalatalouden ja merielinkeinojen, vaurauden ja turvallisuuden rahaston perustamisesta vuosiksi 2028–2034 sekä asetuksen (EU) 2023/955

vaikuttavuuden lisääminen vähentämällä rahoitusrakenteen hajanaisuutta ja jäsenvaltioiden tukeminen talouspolitiikan koordinoinnissa SEUT-sopimuksen 175 artiklaa noudattaen.

- (3) Komissio antoi 25 päivänä marraskuuta 2025 lausunnon Luxemburgin alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2026. Komissio antoi samana päivänä asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2026 varoituskoneistia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Luxemburg ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi, suosituksen neuvoston suositukseksi inhimillisestä pääomasta Euroopan unionissa ja ehdotuksen vuoden 2026 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta⁽³⁾ 21 päivänä huhtikuuta 2026 ja yhteisen työllisyysraportin ja suosituksen inhimillisestä pääomasta 9 päivänä maaliskuuta 2026.
- (4) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan unionin maailmanlaajuisia kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kestävä talouskasvun kriittisiksi pilareiksi kolme välttämätöntä muutosta: innovointi, vähähiilistäminen ja kilpailukyky sekä turvallisuus. Eurooppalainen ohjausjakso on sovitettu yhteen kilpailukykykompassin kanssa. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on komission strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävä kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.
- (5) Vuonna 2026 talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen⁽⁴⁾ viimeisen vaiheen täytäntöönpanon myötä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmat ovat koheesipolitiikan rahoituksen ohella olennaisen tärkeitä eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska on edellytetty, että suunnitelmilla vastataan tuloksellisesti kaikkiin viime ohjausjaksoilla annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä ja että EU:n koheesipolitiikan varoin rahoitetuissa ohjelmissa otetaan maakohtaiset suositukset huomioon. Elpymis- ja palautumistukivälineen elinkaaren lähestyessä loppuaan on edelleen olennaisen tärkeää jatkaa sen puitteissa tuettuja ja toteutettuja uudistuksia ja investointeja, erityisesti sellaisia, jotka auttavat vastaamaan maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin.
- (6) Komissio julkaisi 3 päivänä kesäkuuta 2026 Luxemburgia koskevan vuoden 2026 maaraportin. Siinä arvioidaan Luxemburgin edistymistä maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Luxemburg on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Luxemburgilla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Luxemburgin edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin

ja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 muuttamisesta (COM(2025) 565 final). Ehdotetusta asetuksesta neuvotellaan parhaillaan lainsäätäjien kanssa.

³ EUVL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyiden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

- (7) Neuvosto antoi komission arvioinnin pohjalta ja sen suosituksesta 21 päivänä tammikuuta 2025 suosituksen Luxemburgin kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä⁽⁵⁾. Suunnitelma kattaa vuodet 2025–2029, ja siinä asetetaan budjettirajoite viiden vuoden nettomenojen enimmäiskasvuprosentin muodossa. Neuvosto suositti seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 5,8 prosenttia vuonna 2025, 4,7 prosenttia vuonna 2026, 3,8 prosenttia vuonna 2027, 5,4 prosenttia vuonna 2028 ja 4,7 prosenttia vuonna 2029. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit perusvuoteen 2023 verrattuna ovat 14,2 prosenttia vuonna 2025, 19,6 prosenttia vuonna 2026, 24,1 prosenttia vuonna 2027, 30,8 prosenttia vuonna 2028 ja 36,9 prosenttia vuonna 2029.
- (8) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat eksistentiaalisen haasteen Euroopan unionille. Komissio on kehottanut jäsenvaltioita pyytämään koordinoitusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimista, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi⁽⁶⁾. Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille. Jäsenvaltiot voivat edelleen pyytää kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimista milloin tahansa vuoteen 2028 saakka, jos ne täyttävät asetuksen (EU) 2024/1263 26 artiklassa säädetyt kriteerit.
- (9) Luxemburg toimitti 29 päivänä huhtikuuta 2026 vuotuisen edistymisraporttinsa⁽⁷⁾ vuodelta 2026. Siinä kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Luxemburgin puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.
- (10) Vuonna 2025 reaalisen BKT:n kasvu oli 0,6 prosenttia ja YKHI-inflaatio 2,5 prosenttia. Komission kevään 2026 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026 ja 2,0 prosenttia vuonna 2027 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 2,7 prosenttia vuonna 2026 ja 1,8 prosenttia vuonna 2027.
- (11) Eurostatin toimittamien tietojen⁽⁸⁾ perusteella Luxemburgin julkisen talouden rahoitusasema, joka oli 0,9 prosenttia ylijäämäinen suhteessa BKT:hen vuonna 2024, muuttui 2,0 prosenttia alijäämäiseksi suhteessa BKT:hen vuonna 2025. Julkisen talouden rahoitusaseman heikkeneminen vuonna 2025 johtui pääasiassa tulojen

⁵ Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Luxemburgin kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C/2025/[650], 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/650/oj>).

⁶ Komission tiedonanto *Puolustusmenot kasvuun vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa*, Bryssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final.

⁷ Vuonna 2026 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_fi.

⁸ Eurostat, Euro Indicators, 22.4.2026.

maltillisesta kasvusta, joka selittyy osittain ostovoiman ja kilpailukyvyn suojaamiseksi toteutettujen toimenpiteiden vaikutuksilla, sekä dynaamisista menoista, jotka selittyvät osittain jatkuvilla investoinneilla. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 1,2 prosenttia vuonna 2026 ja 1,5 prosenttia vuonna 2027.

- (12) Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys⁽⁹⁾, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2025 elvyttävä (1,7 % suhteessa BKT:hen). Vuonna 2026 sen ennakoidaan olevan kiristävä (0,4 % suhteessa BKT:hen) ja vuonna 2027 elvyttävä (0,9 % suhteessa BKT:hen).
- (13) Eurostatin toimittamien tietojen⁽¹⁰⁾ perusteella Luxemburgin julkinen velka, joka vuoden 2024 lopussa oli 26,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2025 loppuun mennessä 26,5 prosenttiin. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan velka suhteessa BKT:hen kasvaa ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella vuoden 2026 loppuun mennessä 29,2 prosenttiin ja vuoden 2027 loppuun mennessä edelleen 30,2 prosenttiin.
- (14) Eurostatin tietojen⁽¹¹⁾ perusteella julkiset puolustusmenot olivat Luxemburgissa vuonna 2025 yhteensä 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan julkisten puolustusmenojen ennakoidaan olevan 1,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026.
- (15) Unioniin kohdistuu edelleen energian toimitushäiriöiden ja hintojen voimakkaan epävakauden riskejä, joita maailmanlaajuisiin öljy- ja kaasumarkkinoihin vaikuttavat geopoliittiset jännitteet pahentavat. Vuosien 2022–2023 energiakriisistä saadut kokemukset osoittivat, että laajoista ja kohdentamattomista toimenpiteistä aiheutuu julkiselle taloudelle suuria kustannuksia ja että ne ovat yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti tehottomia. Sodan puhjettua Lähi-idässä helmikuussa 2026 Luxemburg ei ole toteuttanut uusia finanssipoliittisia toimenpiteitä lieventääkseen korkeiden energian hintojen vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin.
- (16) Komission laskelmien mukaan Luxemburgin nettomenot kasvoivat 8,7 prosenttia vuonna 2025 ja kumulatiivisesti 15,7 prosenttia vuosina 2024 ja 2025. Nettomenojen kasvu vuonna 2025 on suurempi kuin suositeltu enimmäiskasvu. Poikkeama on vuositasolla 1,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun tarkastellaan vuosia 2024 ja 2025 yhdessä, myös nettomenojen kumulatiivinen kasvu on suositettua enimmäiskasvua suurempi. Poikkeama on kumulatiivisesti hieman yli 0,6 prosenttia suhteessa BKT:hen.
- (17) Komission laskelmien perusteella Luxemburgin nettomenojen ennakoidaan kasvavan 3,5 prosenttia vuonna 2026 ja kumulatiivisesti 19,7 prosenttia vuosina 2024, 2025 ja 2026. Ennakoitu nettomenojen kasvu vuonna 2026 on suositettua enimmäiskasvua

⁹ Finanssipolitiikan virityksellä mitataan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että EU:n talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos. Perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot.

¹⁰ Eurostat, Euro Indicators, 22.4.2026.

¹¹ Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan.

pienempi. Kun tarkastellaan vuosia 2024, 2025 ja 2026 yhdessä, ennakoitu nettomenojen kumulatiivinen poikkeama pienenee alle 0,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

- (18) Luxemburgin eläkejärjestelmään kohdistuu keskipitkän ja pitkän aikavälin haasteita, koska väestörakenteen kehityssuuntauksen ennustetaan uhkaavan sen kestävyyttä. Vuoden 2024 ikääntymisraportin mukaan Luxemburgin eläkemenojen ennakoitaan nousevan 17,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2070 mennessä. Tämä on 8,3 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2022, ja kasvu on suurinta koko EU:ssa. Luxemburg hyväksyi joulukuussa 2025 eläkeuudistuksen. Uudistus koostuu pääasiassa maksuosuuden korottamisesta 1,5 prosenttiyksiköllä 25,5 prosenttiin, rajallisista toimenpiteistä työurien pidentämiseksi tarjoamalla veroetuuksia, progressiivista eläkettä koskevan oikeuden käyttöönotosta ja useimpien varhaiseläkkeelle siirtyvien pakollisen maksukauden pidentämisestä⁽¹²⁾. Kaiken kaikkiaan uudistus ei vaikuta riittävältä eläkejärjestelmän kestävyyyteen vaikuttavien rakenteellisten ongelmien ratkaisemiseksi, eikä se todennäköisesti nosta merkittävästi 55–64-vuotiaiden työntekijöiden alhaista osallistumisastetta. Väestön ikääntymisen sekä työllisyyden kasvun ennakoitua hidastumisen alle järjestelmän tasapainon säilyttämiseksi tarvittavan 2–3 prosentin vuotuisen kasvun ennakoitaan johtavan ensimmäisen pilarin eläkejärjestelmän alijäämään vuonna 2029 ja sen varantojen ehtymiseen vuonna 2048. Eläke-etuudet ovat suuret, ja bruttokorvausaste oli 75 prosenttia vuonna 2022⁽¹³⁾. Samalla eläkkeellä vietetty aika on EU:n pisin (25,2 vuotta Luxemburgissa, kun EU:n keskiarvo oli 21,3 vuotta vuonna 2022)⁽¹⁴⁾. Luxemburgissa 55–64-vuotiaiden työntekijöiden osallistumisaste oli EU:n alhaisin vuonna 2025 (51,9 %, kun EU:ssa osallistumisaste oli 69,5 %) ⁽¹⁵⁾. Vaikka lakisääteinen eläkeikä on 65 vuotta, varhaiseläkkeelle on mahdollista jäädä 57 vuoden iästä alkaen, minkä vuoksi tosiasiallinen eläkeikä on yksi EU:n alhaisimmista. Toimet, joilla kannustetaan pidentämään työuria ja nostetaan 55–64-vuotiaiden työntekijöiden osallistumisastetta, auttaisivat tukemaan eläkkeiden kestävyyttä ja talouskasvua.
- (19) Luxemburgilla on vakava asumiseen liittyvä haaste, sillä kohtuuhintaisten asuntojen saatavuus on heikentynyt huomattavasti viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana kiinteistöjen hintojen nousun vuoksi. Asuntojen hinnat kaksinkertaistuivat kymmenen vuoden aikana ja saavuttivat huippunsa vuonna 2022, minkä jälkeen ne alkoivat korjaantua ja laskivat yli 15 prosenttia kahdessa vuodessa. Lasku johtui korkojen jyrkästä noususta, joka vaikutti negatiivisesti lainanotto-kykyyn. Tästä huolimatta hinnat ovat sittemmin alkaneet taas nousta, ja vuonna 2025 asuntojen hinnat olivat Luxemburgissa nimellisesti 60 prosenttia korkeammat kuin kymmenen vuotta sitten, samalla kun keskipalkka nousi vain 40 prosenttia samalla ajanjaksolla. Luxemburgin asuntomarkkinat ovat EU:n kalleimmat. Asuntojen korkeiden hintojen syynä on väestönkasvusta johtuva tarjonnan ja kysynnän välinen epätasapaino, jota kysyntää tukeva ja maa-alueiden hamstrausta suosiva verokehys sekä maanomistuksen keskittyminen voimistavat. Maa-alueiden käyttöönottoa ja verouudistusta ei ole toteutettu, ja muutetut lakiehdotukset tarjoavat lisää verovapautusmahdollisuuksia. Kunnianhimoiset uudistukset, kuten toimenpiteet, joilla vapautetaan lisää maa-alueita

¹² [Loi de 19 Decembre 2025 \(eläkeuudistus\)](#) ja [loi de 19 Decembre 2025 \(verokannustimet\)](#).

¹³ [OECD: OECD Economic Surveys: Luxembourg 2025](#).

¹⁴ [Ikääntymisraportti 2024](#): Naisten ja miesten elinajanodotteen aritmeettinen keskiarvo 65 vuoden iässä + 65 - keskimääräinen työmarkkinoiltapoisuusiä.

¹⁵ Eurostat: [lfsa_argan](#).

kehittäväksi ja toteutetaan laajoja kaupunginosahankkeita julkisilla maa-alueilla, auttaisivat lisäämään asuntotarjontaa muun muassa parantamalla kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta. Lisäksi kysyntäpuolella asuntolainakorkojen vähennysoikeuden asteittainen poistaminen auttaisi hillitsemään asuntojen hintoja. Ensisijaisia tavoitteita ovat myös makrovakauseräyksen vahvistaminen kotitalouksien korkeaan velkaantuneisuuteen ja vaihtuvakorkoisten kiinnelainojen merkittävään osuuteen liittyvien järjestelmäriskien vähentämiseksi.

- (20) Luxemburgilla on merkittäviä liikenteeseen liittyviä haasteita, jotka johtuvat vilkkaasta rajat ylittävästä työmatkaliikenteestä ja suuresta riippuvuudesta autoista, myös työsuhdeautoista. Tilannetta pahentaa riittämätön asuntotarjonta, joka johtaa siihen, että työntekijät asuvat kauempana työpaikoistaan.⁽¹⁶⁾ Tämä tilanne on johtanut liikenneuuhkiin ja vaikuttaa myös ympäristön kestävyteen. Vaikka Luxemburg on edistynyt julkisen liikenteen parantamisessa, sen työvoiman työmatkoihin liittyviin tarpeisiin vastaamiseksi tarvittaisiin koordinoitu, rajat ylittävä strategia. Tähän sisältyy yhteyksien kohentaminen, raideliikenneinfrastruktuurin integroiminen naapurimaiden kanssa, lipunmyyntijärjestelmien yhdentäminen ja viimeisen osuuden yhteyksien parantaminen.
- (21) Luxemburg on edelleen altis aggressiiviseen verosuunnitteluun liittyville riskeille, jotka liittyvät sen rooliin merkittävänä rahoituskeskuksena, jossa toimii lukuisia monikansallisia konserneja, ja suureen rajatylittävien sijoitusten kantaan. Luxemburg on saattanut osaksi kansallista lainsäädäntöään asiaa koskevan Euroopan unionin lainsäädännön, mukaan lukien neuvoston direktiivin (EU) 2022/2523⁽¹⁷⁾ (Pilaria 2 koskeva direktiivi), ja toteuttanut lisätoimenpiteitä kansallisella tasolla, mutta pilarin 2 soveltamisala rajoittuu suuriin yhteisöihin, joiden vuotuiset tulot ovat vähintään 750 miljoonaa euroa. Luxemburg otti erityisesti käyttöön korko- ja rojalTIMaksuja koskevan vähennyskeltvottomuussäädännön. Tämän toimenpiteen soveltamisala on kuitenkin rajallinen, sillä sitä sovelletaan lainkäyttöalueisiin, jotka sisältyvät Euroopan unionin verotustarkoituksissa laatimaan luetteloon kolmansien maiden lainkäyttöalueista.
- (22) Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen, merkityksellinen ja oikea-aikainen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen unionin rahoitusvälineiden onnistuneeseen täytäntöönpanoon, myös eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.
- (23) Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) ja Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+) tuettavien koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpano on Luxemburgissa sekä hankkeiden valinnan että maksujen osalta EU:n keskiarvoa nopeampaa. On tärkeää pitää yllä nykytahtia samalla kun maksimoidaan investointien vaikutus kentällä. Luxemburg toteuttaa jo koheesiopolitiikan ohjelmiansa puitteissa toimia kilpailukyvyyn ja kasvun edistämiseksi. Täytäntöönpanoa voi kuitenkin olla tarpeen vahvistaa edelleen tietyillä osa-alueilla, kuten oikeudenmukaisen siirtymän rahaston digitalisaatioon ja energiainfrastruktuuriin liittyvillä osa-alueilla.

¹⁶ Statec, 2025, P2021 N°18 - *La dépendance automobile persiste pour les déplacements domicile-travail.*

¹⁷ Neuvoston direktiivi (EU) 2022/2523, annettu 14 päivänä joulukuuta 2022, monikansallisten konsernien ja suurten kotimaisten konsernien maailmanlaajuisen vähimmäisverotason varmistamisesta unionissa (EUVL L 328, 22.12.2022, s. 1).

- (24) Luxemburgilla on useita haasteita, jotka liittyvät innovointiin ja kilpailukykyyn, energiasiirtymään ja ympäristöön, koulutuksen tasa-arvoon, ylöspäin tapahtuvaan sosiaaliseen lähentymiseen ja inhimillinen pääoman kehittämiseen.
- (25) Vahvasta tieteellisestä perustasta ja kansainvälisesti hyvin verkottuneesta tutkimusjärjestelmästä huolimatta yritysten innovointi ja innovatiivisten paikallisten startup-yritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) laajentumismahdollisuudet ovat edelleen rajalliset. Luxemburgissa on edelleen hyödyntämätöntä potentiaalia uusien teknologioiden käyttöönotossa ja digitalisaatiossa, ja maa suoriutuu EU:n keskiarvoa heikommin pk-yritysten digitaalisen intensiteetin perustason⁽¹⁸⁾ osalta. Suuri osa innovatiivisista teknologiainvestoinneista tehdään monikansallisissa konserneissa, mikä haittaa talouden monipuolistamista ja kilpailukykyä. Lisäksi maan yritysten T&K-intensiteetti on ollut laskusuunnassa viimeiset kaksi vuosikymmentä, ja vuonna 2024 se laski 0,45 prosenttiin suhteessa BKT:hen, mikä on selvästi alle EU:n keskiarvon (1,49 %). Tämä selittyy osittain sillä, että Luxemburgin talous on palveluihin perustuva, mutta yritysten T&K-menot ovat huomattavasti pienemmät kuin parhaiten suoriutuviissa maissa monilla eri aloilla.⁽¹⁹⁾ Myöskään tutkimustulosten laatua ei hyödynnetä täydessä laajuudessa, ja tiedemaailman ja yritysten väliset yhteydet ovat edelleen heikkoja.
- (26) Luxemburgin talous on edelleen erittäin kilpailukykyinen erityisesti sen laajan kansainvälisen rahoitusalan ansiosta. Se on kuitenkin edelleen altis tuottavuuden heikkenemiseen liittyville rakenteellisille paineille. Vuosina 2015–2025 kokonaistuottavuus pieneni noin 4 prosenttia, kun taas koko EU:ssa kokonaistuottavuus kasvoi noin 6 prosenttia. Kokonaistuottavuuden pieneneminen johtui pääasiassa rahoitusalan, jossa bruttoarvonlisäys tehtyä työtuntia kohden pieneni samalla ajanjaksolla noin 11,6 prosenttia. Lisääntyvä kansainvälinen kilpailu, Euroopan unionin muuttuvat sääntelyvaatimukset, työmarkkinoiden rajoitteet ja yhä vähäinen toiminnan monipuolistaminen enemmän lisäarvoa tuottaviin toimintoihin haittaavat talouden häiriönsietokykyä ja pitkän aikavälin kilpailukykyä. Tässä yhteydessä Luxemburgin olisi tehostettava toimia rahoitusalan monipuolistamiseksi entisestään parantamalla innovoinnin edellytyksiä ja omaksumalla uusia teknologioita, myös kotimaassa tuotettuja teknologioita. Kilpailun lisääminen ja markkinoille pääsyn helpottaminen asiaankuuluvissa yritys- ja ammattilaispalveluissa, innovaatioiden levittämisen edistäminen ja liiketoimintaympäristön reunaehto- ja parantaminen edelleen mahdollistaisivat tuottavuuden lisäämisen.
- (27) Luxemburgissa on samaan aikaan sekä suuret kotitalouksien säästöt että pitkälle kehittynyt investointirahastojen ekosysteemi. Pitkän aikavälin riskipääoman siirtyminen kotimaan sisällä innovaatiotoimintaan on kuitenkin vähäistä, mikä haittaa edelleen talouden monipuolistamista ja tuottavuushyötyjen leviämistä. Vaikka Luxemburg onkin vahvistanut tiettyjä innovaatorahoitusrakenteensa osia, mukaan lukien julkisia tukivälineitä ja startup-investointien verokannustimia, saatavilla oleva näyttö viittaa siihen, että rahoitukseen liittyy edelleen merkittäviä rajoitteita erityisesti myöhemmässä siemenvaiheessa sekä kasvu- ja laajentumisvaiheissa ja että nykyiset välineet eivät kanavoisi riittävästi kotitalouksien säästöjä innovatiivisiin kotimaisiin yrityksiin. Helpottamalla kotitalouksien laajempaa osallistumista hajautettuihin osake-

¹⁸ Eurostat, ([isoc_e_dii](#)) ja Luxembourg Startup Ecosystem Assessment and Benchmarking, Ministère de l'Économie, 2023.

¹⁹ [OECD Economic Surveys: Luxembourg 2025](#).

ja pitkäaikaissijoitusrahastoihin ottaen samalla käyttöön asianmukaisia kuluttajansuojatoimia ja pitkiin hallussapitojaksoihin liittyviä kannustimia voisi tässä yhteydessä auttaa kanavoimaan kotitalouksien säästöjä innovoinnin rahoittamiseen.

- (28) Lisäeläkkeiden kattavuus on Luxemburgissa edelleen rajallinen. Pääsy ammatilliseen lisäeläkejärjestelmään riippuu suurelta osin työnantajan aloitteesta, mikä voi heikentää pääsyä erityisesti pienempien yritysten työntekijöiden osalta. Lisäksi oikeudellinen ja verotuksellinen epävarmuus voi vähentää joidenkin rajatyöntekijöiden osallistumista. Samaan aikaan Luxemburgilla on pitkälle kehittynyt rahoitusala, joka tukee lisäeläkejärjestelyjen laajempaa saatavuutta, sekä riittävä oikeudellinen ja sääntelykehys. Yksinkertaisten, siirrettävien ja kustannuksiltaan läpinäkyvien lisäeläkejärjestelmien saatavuuden parantaminen esimerkiksi automaattisen jäsenyyden avulla voisi auttaa laajentamaan pitkäaikaista säästämistä ja tukea eläkkeiden riittävyyttä erityisesti sellaisten työntekijöiden osalta, joilla ei ole pääsyä tällaiseen järjestelmään työnantajansa kautta.
- (29) Luxemburg on sitoutunut parantamaan yrityspalvelualan sääntely-ympäristöä, mutta merkittäviä sääntelyesteitä on edelleen jäljellä. OECD:n⁽²⁰⁾ ja Euroopan komission⁽²¹⁾ mukaan asianajajiin, notaareihin, arkkitehteihin, rakennusinsinööreihin ja kirjanpitäjiin kohdistuu edelleen erityisen paljon sääntelyrajoituksia. Kilpailun esteet voivat johtua rajallisista väylistä päästä joihinkin ammatteihin, erilaisista hallinnollisista velvoitteista, sitovista maksuista tai kaikenlaisen mainonnan ja markkinoinnin kieltämisestä.⁽²²⁾ Vaatimusten vähentäminen tai joustavuuden lisääminen lisääisi kilpailua säänneltyjen ammattien alalla. Vähittäiskaupparektorilla on edelleen hieman enemmän sääntelyrajoituksia kuin vertaismaissa, vaikka rajoitukset ovatkin vähentyneet merkittävästi vuodesta 2018 lähtien. Lisäksi Luxemburgissa Euroopan talousalueen (ETA) sisäisen palvelukaupan esteet kuuluvat EU:n suurimpiin⁽²³⁾, mikä vaikuttaa keskeisiin aloihin, kuten rakentamiseen ja kirjanpitoon.
- (30) Siitä huolimatta, että tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä on viime aikoina onnistuttu vähentämään huomattavasti vuoteen 2035 ulottuvan kansallisen liikennesuunnitelman⁽²⁴⁾ kaltaisten politiikkojen ja ilmaisen julkisen liikenteen avulla, tieliikenne on edelleen merkittävin kasvihuonekaasupäästöjen lähde, ja sen osuus Luxemburgin taakanjaon piiriin kuuluvien alojen kokonaispäästöistä oli 59 prosenttia vuonna 2024.⁽²⁵⁾ Tieliikenne aiheuttaa myös merkittävästi muita ilmansaastepäästöjä, ja sen osuus typen oksidien päästöistä oli 62 prosenttia ja PM10-hiukkasten päästöistä 32 prosenttia vuonna 2023.⁽²⁶⁾ Vaikka Luxemburg on edistynyt sähköajoneuvojen käytön lisäämisessä, liikenteen vähähiilistämisen jatkaminen ja investoiminen julkisen liikenteen infrastruktuuriin auttaisivat päästöjen vähentämisessä vuoteen 2030 tähtäävän kansallisen päästövähennystavoitteen ja taakanjakoasetuksessa⁽²⁷⁾ Luxemburgille määritetyn EU:n vuoden 2030 tavoitteen mukaisesti.

²⁰ OECD:n [tuotemarkkinoiden sääntelyn indikaattorit](#), 2024.

²¹ Euroopan komission [tiedonanto ”Ammattilaispalvelujen sääntelyn uudistamista koskevien vuoden 2017 suositusten tarkastelu ja päivitys”](#), COM(2021) 385, 9.7.2021.

²² OECD, [OECD Economic Surveys: Luxembourg OECD](#), s. 106, huhtikuu 2025.

²³ Euroopan komission henkilöstön tekemät laskelmat, jotka perustuvat OECD:n ETA:n sisäiseen [palvelukauppaan kohdistuvia rajoituksia koskevan indeksin](#) tietokantaan.

²⁴ [PNM 2035 - Plan national de mobilité - Le gouvernement luxembourgeois](#).

²⁵ Taakanjakoon kuuluvat päästöt vuodelta 2023 perustuvat likimääräisiin inventaariotietoihin. Lopulliset tiedot vahvistetaan vuonna 2027 kokonaisvaltaisen tarkastelun jälkeen.

²⁶ [EEA, Air pollutant emissions data viewer \(Gothenburg Protocol, Air Convention\) 1990-2023, 2026](#).

²⁷ [Komission täytäntöönpanopäätös \(EU\) 2020/2126](#).

- (31) Pyrkimyksissä vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista toteuttamalla energiatehokkuustoimenpiteitä asuinrakennuksissa ja muissa rakennuksissa on edistytty vain vähän. Vuosina 2019–2024 Luxemburgin energian loppukulutus asuntosektorilla pysyi samalla tasolla kotitalouksien energiansäästöistä huolimatta. Säästöjen kumoutuminen johtui pääasiassa asuntojen määrän ja koon kasvusta. Viime vuonna Luxemburg jatkoi ”Klimabonus Wunnen” -järjestelmää vuoden 2025 yli tarkoituksenaan lisätä energiansäästöjä olemassa olevissa rakennuksissa. Luxemburg aikoo noudattaa EU:n energiatehokkuutta koskevia vähimmäisvaatimuksia, jotka perustuvat kansallisesti määritettyihin kynnyksarvoihin, lisätäkseen energiansäästöjä muissa kuin asuinrakennuksissa. Vaikka teollisuuden osuus Luxemburgin kokonaiskasvihuonekaasupäästöistä on suhteellisen pieni ja teollisuuden päästöintensiteetti on pienentynyt merkittävästi, teollisuuden kasvihuonekaasupäästöt ovat edelleen läheisesti kytköksissä energiankäyttöön. Teollisuuden vähähiilistämistä varten on otettu käyttöön useita vapaaehtoisia järjestelmiä, tukikehyksiä ja uusia teknologioita, mutta niillä ei vielä pystytä täysin saavuttamaan vaadittavaa muutoksen laajuutta ja nopeutta.
- (32) Siirtoverkonhaltija katsoo, että suurjänniteverkkoa olisi nykyaikaistettava, jotta voidaan vastata uusiutuvan energian siirtotarpeisiin, ja että sen kapasiteettia olisi lisättävä, jotta voidaan vastata lähitulevaisuudessa odotettavissa olevaan kysyntään, mukaan lukien rajat ylittävät yhteenliitännät. Vuonna 2025 Luxemburg alkoi edistää siirtymistään uusiutuvaan energiaan hyväksymällä 51 konkreettista toimenpidettä, joihin kuului muun muassa uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton nopeuttaminen ja yksinkertaistaminen esimerkiksi digitalisoitujen lupamenettelyjen, maankäytön optimoinnin ja kansalaisten osallistamisen avulla. Näiden toimenpiteiden täysimääräinen ja oikea-aikainen täytäntöönpano on keskeisen tärkeää, jotta Luxemburg voi saavuttaa tavoitteensa, jonka mukaan uusiutuvan energian osuuden sen energialähteiden yhdistelmästä olisi oltava 37 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.
- (33) Luxemburgilla on veden laatuun, ekosysteemien rappeutumiseen ja maankäyttöön liittyviä ympäristöhaasteita, jotka vaikuttavat ympäristökestävyyteen ja taloudelliseen toimintaan. Vesivaroihin kohdistuu paineita useista eri tekijöistä, kuten ravinnekuormituksesta ja torjunta-aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta, teollisuuden päästöistä ja vesimuodostumien fyysisistä muutoksista, jotka vaikuttavat sekä pinta-että pohjaveteen ja aiheuttavat veden saatavuuteen ja laatuun liittyviä riskejä. Saastuminen, maan käyttöönotto ja ilmastonmuutos kuormittavat yhä enemmän ekosysteemejä, kun samalla merkittävä osa taloudellisesta toiminnasta on riippuvainen ekosysteemipalveluista. Metsien terveys on heikentynyt viime vuosikymmenten aikana, mikä johtuu erityisesti useiden vuodesta 2018 lähtien koettujen kuivuusjaksojen aiheuttamista ilmastoon liittyvistä vahingoista. Tämä on heikentänyt metsien kykyä tarjota keskeisiä palveluja, joita ovat esimerkiksi hiilen varastointi, veden säätely ja luonnon monimuotoisuuden suojelu. Nämä haasteet korostavat veden laadun parantamisen, kestävän maatalouden edistämisen ja ilmastoon sopeutetun metsänhoidon vahvistamisen merkitystä. Vaikka Luxemburg on toteuttanut toimia vesienhoidon parantamiseksi, kestävämpien maankäytön ja maatalouden käytäntöjen edistämiseksi ja metsiä koskevan politiikkakehyksen vahvistamiseksi, puutteita on jäljellä ja ekosysteemeihin kohdistuu edelleen paineita. Hallinnon ja koordinoinnin vahvistaminen ympäristö-, ilmasto- ja maatalouspolitiikan aloilla ja investointivajeiden korjaaminen tukisivat veteen, maankäyttöön ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen keskittyvien toimenpiteiden tehokasta täytäntöönpanoa. Lisäksi investoiminen kiertotaloustoimenpiteisiin erityisesti

tuotantoketjun alkupäässä auttaisi vähentämään ympäristöpaineita ja tukemaan kestävämpää ja häiriönsietokykyisempää taloutta.

- (34) Koska inhimillisellä pääomalla on ratkaiseva rooli unionin kilpailukyvyyn ja strategisen riippumattomuuden parantamisessa, neuvosto suositti vuonna 2026, että jäsenvaltiot toteuttavat toimia, joilla vastataan kiireellisesti inhimilliseen pääomaan liittyviin, kilpailukykyä haittaaviin rakenteellisiin haasteisiin osaamisen ja koulutuksen osa-alueilla. Luxemburgille osoitetuilla vuoden 2026 maakohtaisilla suosituksilla voidaan myötävaikuttaa inhimillistä pääomaa unionissa koskevan neuvoston suosituksen noudattamiseen.
- (35) Luxemburgin koulutusjärjestelmässä on edelleen eroja koulutustuloksissa, erityisesti erilaisista kielellisistä taustoista tulevien oppilaiden keskuudessa. Opetuksen monikielisyys, joka on erityisen haastavaa lähes 70 prosentille oppilaista, jotka eivät altistu luxemburgin kielelle kotonaan, on osasyys pysyviin suoriutumiseroihin⁽²⁸⁾, joita sosioekonominen tausta ja varhainen jakaminen eri tasoryhmiin vahvistavat entisestään. Äskettäin hyväksytyllä uudistuksella, jonka toteuttaminen alkaa syyskuussa 2027, mahdollistetaan saksan tai ranskan valinta luku- ja kirjoitustaidon kieleksi ja pyritään näin vastaamaan näihin haasteisiin. Uudistuksen vaikuttavuus riippuu viime kädessä koulujen kyvystä mukauttaa opetusmenetelmät näiden oppilaiden erityistarpeisiin. Samaan aikaan koulunkäynnin varhain keskeyttäneiden ja työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien määrä on suurempi heikommassa asemassa olevien ja muiden kuin syntyperäisten oppilaiden keskuudessa, kun taas ylemmät sosioekonomiset ryhmät ovat yliedustettuina paremmin suoriutuviissa julkisissa Eurooppa-kouluissa. Tämä viittaa systeemiseen eriarvoisuuteen. Koska vanhempien koulutustasoon liittyvät erot tuloksissa ovat Luxemburgissa EU:n suurimpia⁽²⁹⁾, kohdennettu tuki erilaisista kielellisistä taustoista tuleville ja heikommassa asemassa oleville oppilaille on olennaisen tärkeää tasapuolisten mahdollisuuksien varmistamiseksi ja erojen vähentämiseksi.
- (36) Luxemburgilla on edelleen merkittäviä työmarkkinoiden haasteita, jotka liittyvät osaamisen kohtaanto-ongelmiin ja työmarkkinoille osallistumiseen. Vaikka taloudellisen kehityksen taso on Luxemburgissa yleisesti ottaen korkea, työttömyys on viime vuosina lisääntynyt ja ylittänyt unionin keskiarvon. Myös osaamisen kohtaanto-ongelmat ovat lisääntyneet. Makrotaloudellinen osaamisen kohtaamattomuus nousi 26,8 prosenttiin vuonna 2024, mikä on huomattavasti Euroopan unionin keskiarvon yläpuolella ja kuvastaa sitä, että työllistymistuloksissa on merkittäviä eroja eri osaamistasojen välillä. Työmarkkinoille on ominaista korkean osaamistason työntekijöiden voimakas kysyntä, kun taas matalan koulutustason henkilöiden työllisyysnäkyvät ovat rajallisemmat, mikä lisää eriarvoisuutta ja työssäkäyvien köyhyyttä. Vuonna 2025 köyhyysaste oli kuitenkin alhaisempi, mikä johtuu todennäköisesti tuloja ja elinoloja koskevien tietojen keruussa tapahtuneista parannuksista, vaikka aiemmat tiedotkin osoittivat, että köyhyys oli jo laskussa. Köyhyys- ja syrjäytymisriskiaste on nyt 18,2 prosenttia (EU:ssa 20,8 %). Samalla ikääntyneiden työntekijöiden työllisyysaste ja työvoimaosuus ovat edelleen Euroopan unionin alhaisimmat, ja pitkäaikaistyöttömyys keskittyy 45-vuotiaisiin ja sitä vanhempiin työntekijöihin. Lisäksi aikuiskoulutukseen osallistuminen on edelleen vähäistä, mikä rajoittaa työntekijöiden kykyä mukautua kehittyviin osaamistarpeisiin.

²⁸ ÉpStan Dashboard: Luxemburgin koulujen seurantaohjelman ‘Épreuves Standardisées’ tulokset: <http://dashboard.epstan.lu>.

²⁹ [ICILS, 2023](https://www.icils.org/).

Luxemburg on toteuttanut toimenpiteitä työllisyysnäkökymien parantamiseksi sekä täydennys- ja uudelleen koulutuksen tukemiseksi, mutta niiden vaikutus on edelleen hajanainen. Koordinoidumpi lähestymistapa osaamisen kehittämiseen ja aktiivinen työvoimapolitiikka, mukaan lukien ammatillisen koulutuksen ja elinikäisen oppimisen edistäminen, tukisivat työllistävyyttä, auttaisivat puuttumaan osaamisen kohtaantoongelmiin ja parantaisivat työmarkkinoiden suorituskykyä. Näihin haasteisiin vastaaminen auttaisi myös tukemaan sosiaalista lähentymistä ylöspäin ja näin noudattamaan toisen vaiheen maakohtaista analyysia, jonka komission yksiköt ovat tehneet sosiaalisen lähentymisen kehityksen⁽³⁰⁾ mukaisesti.

- (37) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2026, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiansa kautta – toimia vuonna 2026 annetun, euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Luxemburgille annettava suositus 1 auttaa noudattamaan ensimmäistä, toista, kolmatta, viidettä ja neljättätoista euroalueen suositusta, suositus 2 auttaa noudattamaan neljättä euroalueen suositusta, suositus 3 auttaa noudattamaan seitsemättä, kahdeksatta, yhdeksättä ja yhdettätoista euroalueen suositusta, suositus 4 auttaa noudattamaan seitsemättä euroalueen suositusta ja suositus 5 auttaa noudattamaan viidettä euroalueen suositusta.

SUOSITTAA, että Luxemburg toteuttaa vuosina 2026 ja 2027 toimia, joilla se

1. hillitsee nettomenoja, jotta ne pysyvät neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittamien enimmäiskasvuprosenttien mukaisina, kun otetaan huomioon suositetusta nettomenojen enimmäismäärästä vuonna 2025 kertynyt merkittävä poikkeama ja komission vuodeksi 2026 ennustama poikkeama; vahvistaa puolustusmenoja ja puolustusvalmiutta varmistamalla samalla varainkäytön tehokkuuden ja mukauttaen talousarviota asteittain rakenteellisesti suurempien puolustusmenojen ylläpitämiseksi; varmistaa, että energian hintojen nousun vaikutusten lieventämiseksi toteutettavat toimenpiteet ovat väliaikaisia, haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien suojelemiseen kohdennettuja ja energiaintensiivisten yritysten tarpeita vastaavia sekä energiansäästökannustimet säilyttäviä, varmistamalla samalla, että niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset ovat sopusoinnussa EU:n finanssipolitiikan kehityksen puitteissa tehtyjen sitoumusten kanssa; hoitaa eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyyttä erityisesti rajoittamalla varhaiseläkkeelle siirtymisen mahdollisuuksia ja lisäämällä ikääntyneiden työntekijöiden osallistumis- ja työllisyysastetta; lisää asuntotarjontaa erityisesti hyväksymällä kattavan maankäyttöpolitiikan ja kiinteistöverouudistuksen, kehittämällä laajamittaisia kaupunginosahankkeita julkisilla maa-alueilla ja vahvistamalla koordinoitua kaupunkisuunnittelun ja rajat ylittävän julkisen liikenteen kanssa; vähentää asuntomarkkinoihin liittyviä riskejä poistamalla asteittain lainanoton verokannustimet ja vahvistamalla makrovakaushyönteistä; toteuttaa lisää toimia, joilla puututaan tehokkaasti aggressiiviseen verosuunnitteluun, erityisesti varmistamalla, että korko- ja rojalTIMAKSUJA lainkäyttöalueille, joilla on alhainen verotus tai nollaverotus, verotetaan riittävästi;
2. varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa toteutettujen uudistusten ja investointien jatkuvuuden; pitää yllä koheesiopolitiikan ohjelmien toteuttamisvauhtia

³⁰ [SWD\(2026\)122 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(SCF\), 2026.](#)

ja tarvittaessa hyödyntää väliarvioinnin yhteydessä varojen uudelleenkohdentamista strategisiin painopisteisiin ja joustomahdollisuuksia, joita koheesiopolitiikan säännöstö tarjoaa;

3. edistää investoimista innovointiin ja tukee hyvin tutkimus- ja kehityspainotteista toimintaa; parantaa kilpailukykyä edistämällä monipuolistamista rahoituslalla, nopeuttamalla kehittyneiden digitaaliteknologioiden käyttöönottoa pk-yrityksissä ja mahdollistamalla liiketoiminnan laajentamisen ja tuottavuuden kasvun; puuttuu innovoinnin rahoitusvajeeseen muun muassa lisäämällä kotitalouksien investointeja osake- ja sijoitusrahastoihin sekä parantamalla lisäeläkejärjestelmien saatavuutta; poistaa kilpailun esteitä esimerkiksi palvelujen tarjoamisen ja säänneltyjen ammattien osalta;
4. jatkaa liikenteen kestävyttä ja tehokkuutta koskevia toimenpiteitä edistämällä edelleen liikenteen vähähiilistämistä ja investoimalla julkisen liikenteen infrastruktuuriin ja maaseutualueiden yhteyksiin; vähentää yleistä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista investoimalla rakennusten energiatehokkuuteen; nykyaikaistaa suurjänniteverkkoa ja lisää sen kapasiteettia, parantaa rajat ylittäviä yhteenliitäntöjä ja helpottaa uusiutuvan energian käyttöönottoon liittyviä lupamenettelyjä; tukee kuntia uusiutuvan energian käyttöönotossa; parantaa ilmastokestävyyttä ja vesiresilienssiä muun muassa luonnonvarojen kestäväällä hoidolla, vahvemmallalla monialaisella hallinnolla ja kiertotaloustoimenpiteillä;
5. parantaa koulujärjestelmän suorituskykyä ja varmistaa yhtäläiset mahdollisuudet kouluissa mukauttamalla opetusta heikommassa asemassa olevien ja erilaisista kielitaustoista tulevien oppilaiden tarpeisiin; puuttuu osaamisen kohtaanto-ongelmiin edistämällä elinikäistä oppimista ja parantamalla aktiivista työvoimapolitiikkaa.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*